

Ključni tekst: *Zaharija 9,12*

Središte proučavanja: *1. Mojsijeva 3,17–24; 5. Mojsijeva 6,3; Isus Navin 13,1–7; Jevrejima 12,28; 3. Mojsijeva 25,1–5. 8–13; Jezekilj 37,14.25*

Od svog početka, pa do kraja, Sveto pismo naglašava povezanost između Božjeg naroda i zemlje. Zemlja je važna tema u proučavanju prvih događaja (protologija), kao i u proučavanju poslednjih događaja (eshatologija), u Bibliji. U lekciji koja se proučava ove sedmice, teološka dimenzija zemlje je proučavana iz perspektive osvajanja. U središnjem delu Knjige Isus Navina, nakon opisa početnog preuzimanja zemlje, autor se bavi podelom zemlje između 12 plemena. Iako će nekim čitaocima geografski detalji biti dosadni, oni su ključni u prenošenju poruke ove knjige, pokazujući kako Bog drži obećanje dato Izrailjskim precima.

U ovom kontekstu, zemlja je bukvalni i fizički entitet, mesto na kome bi Izrailj mogao da napiše novo poglavlje svoje istorije. Međutim, kako se priča o otkupu odvija, tipološki karakter zemlje postaje sve očigledniji. Posle nekoliko stotina godina, i sam Izrailj se suočava sa izgnanstvom, a nada u povratak rasplamsava se tokom vavilonskog ropstva. Juda se vraća u zemlju, ali ne nalazi trajni odmor. Takav odmor može se naći samo u Mesijinim dostignućima. U Isusu, sadašnja stvarnost duhovnog odmora ne poništava budući bukvalni povratak kući, kada će Božji narod ponovo posedovati zemlju. U Isusu, trenutna stvarnost duhovnog odmora ne negira budući bukvalni povratak u zemlju. U međuvremenu, mi živimo kao izbeglice prognane iz našeg pravog doma, putujući prema našoj stvarnoj zemlji koja je određena, ne geografskim granicama, već Božjim prebivalištem među Njegovim narodom.

Drugi deo: Komentar

Teologija zemlje: između stvaranja i novog stvaranja

Sledeća tabela rezimira biblijsku teologiju zemlje od knjige 1. Mojsijeva do knjige Otkrivenje:

Faza istorije otkupa	Status kretanja	Odnos prema zemlji	Biblijske reference
Originalni plan – Edemski vrt	Statičan, sedelački	Posedovanje	1. Mojsijeva 1&2
Sud	Nomadski (spolja)	Izgnanstvo	1. Mojsijeva 3–11
Obećanje	Nomadski (unutra)	Hodočašće	1. Mojsijeva 12–5. Mojsijeva 34
Obnova	Statičan, sedelački	Posedovanje (nepouzđano)	Isus Navin 1&2; 2. O carevima 24
Sud	Nomadski (spolja)	Izgnanstvo	2. O carevima 25; Jeremija; Jezekilj
Obećanje	Nomadski (unutra)	Hodočašće	Isaija 40–65; Agej; Zaharija
Obnova	Statičan, sedelački	Posedovanje (nepouzđano)	Jezdra; Nemija
Mesijanska obnova	Statičan Nomadski (unutra)	Posedovanje (postojeće) Hodočašće (još uvek bez)	Novi zavet
Originalni plan – Novi Edemski vrt	Statičan	Posedovanje	Otkrivenje 21&22

U prvobitnom Božjem planu, ljudski rod je bio zamišljen da vlada zemljom (1. Mojsijeva 1,28) i prebiva u mestu večnog zadovoljstva zvanom Rajski vrt (1. Mojsijeva 2,8), gde su Adam i Eva mogli da uživaju u direktnom kontaktu sa Njim (1. Mojsijeva 3,8). U ovom statičnom stanju, oni bi uživali u večnom životu, koji bi bio uslovljen njihovom odanošću Stvoritelju. Međutim, greh je poremetio ovaj prvobitni plan, što je dovelo do prvog izmeštanja u ljudskoj istoriji. Pod osudom, Adam i Eva su doživeli izgnanstvo, napustivši vrt (1. Mojsijeva 3,23.24). Sa

teološke tačke gledišta, pomeranje sa mesta koje je Bog odredio označilo je posledicu neposlušnosti. U tom smislu, članovi prve porodice su postali i prve duhovne izbeglice, živeći kao nomadi, čekajući povratak.

Prvi znak mogućeg povratka pojavio se u pozivu Avramu, u kome mu je Bog zapovedio: „Idi iz zemlje svoje... u zemlju koju ću ti ja pokazati“ (1. Mojsijeva 12,1). U istoriji spasenja, važnost Avramovog poziva može se ispravno vrednovati samo kada se shvati da je on označio prelazak sa suda na obećanje. Iako je Avramova porodica ostala nomadska nekoliko vekova, njegova poslušnost je pokrenula putovanje ka Obećanoj zemlji. Na tom putu Avram je doživljavao periode izgnanstva, privremeno napuštajući zemlju i vraćajući se kasnije (1. Mojsijeva 12,10–20; 1. Mojsijeva 20,1–17). Slično, i njegovi potomci su prolazili kroz cikluse odlaska i povratka, kao na primer kada su postali izbeglice u Egiptu, a kasnije i robovi, sve dok Bog nije intervenisao (2. Mojsijeva 6,5). Žak Dukan pravilno objedinjuje teološko značenje ovih nomadskih putovanja: „Kroz ova nomadska putovanja porodice obećanog semena, nikada ne stižu, nikada nisu zadovoljne, uvek žudeći za domom, dok knjiga 1. Mojsijeva vibrira pulsiranjem nade. Iako su okusili božanske blagoslove, znake Božjeg vernog ispunjenja Njegovog obećanja, Adam, Noje i patrijarsi su nastavili da čekaju konačnu božansku pobedu nad zlom i smrću. Jer samo bi to njih, i nas, celu tvorevinu, vratilo u Rajski vrt“. – Doukhan, *Genesis*, The SDA International Bible Commentary (Nampa, ID: Pacific Press; Silver Spring, MD: Review and Herald, 2016), str. 37.

400-godišnje hodočašće Avramove dece završeno je 40-godišnjim putovanjem kroz pustinju, gde je Mojsijev poslednji govor, u knjizi 5. Mojsijeva, pripremio Izrailj da pređe sa obećanja na obnovu, iz nomadskog u statično stanje. Teološki, Isus Navin je predvodio Izrailj da se vrati u Božju zemlju. Ovaj povratak

ne znači da je Hanan stvarna lokacija Rajskog vrta. Geografske granice ne određuju Božju zemlju, već Njegovo prisustvo u njoj (2. Mojsijeva 25,8; 2. Mojsijeva 33,14).

Dakle, knjiga Isusa Navina takođe označava važnu tranziciju u istoriji spasenja, kada je Božji narod trebalo da pokori zemlju i uživa u odmoru. Nažalost, u roku od samo jedne generacije, Izrailj je počeo da živi u neposlušnosti, a njihova vlast nad zemljom postala je slaba (Isus Navin 2,10–13). Od vremena Isusa Navina do perioda opisanog u 2. O carevima, Izrailj se većinu vremena borio da zadrži kontrolu nad zemljom. Pred kraj ovog perioda, Bog je poslao proroke da upozore Njegov narod na predstojeći sud zbog kršenja zaveta, ali oni nisu poslušali (Jeremija 7,23–27). Pod presudom, Izrailj i Juda su bili prognani sa mesta koje im je Bog odredio (2. Carevima 17,7–40; 2. Carevima 25,1–26). Tokom izgnanstva, ponovo su postali nomadski narod, napuštajući zemlju i odlazeći u pravcu suprotnom od Avrama (Psalam 137).

Međutim, izgnanstvo nije trebalo da traje duže od 70 godina (Jeremija 25,11.12). U proročkim knjigama, obećanje o povratku bilo je usko povezano sa nepromenljivom porukom suda. Ovaj povratak je ekvivalentan novom stvaranju (Isaija 65,17), sa edemskim prizvucima (Isaija 51,3; Jezekilj 36,35). Jezdra i Nemija su ponovo doveli Božji narod nazad u Hanan, uz obećanje da će Bog blagosloviti njihove napore da obnove Jerusalim. Iz Vavilona, sada persijske provincije, Božji narod je hodočastio prema zemlji (Jezdra 1, Nemija 2). Uprkos snažnom protivljenju (Jezdra 4), narod je na kraju uspeo da obnovi Jerusalim (Nemija 11,12). Međutim, tokom celog procesa, Jezdra i Nemija su morali da se bore protiv otpadništva koje je mučilo narod Izrailja (Jezdra 10, Nemija 13). Uprkos ranom preporodu i duhovnim reformama, posedovanje zemlje ponovo je

postalo neizvesno, a narod koji se vraćao suočio se sa teškim vremenima pod stranim ugnjetavanjem tokom međuzavetnog perioda.

Sa dolaskom Mesije, svetlost je ponovo zasjala. Već prvi stih Novog zaveta je pokazao da je Isus predstavljao novi početak za čovečanstvo (Matej 1,1). Isus je došao da pobedi tamo gde je Adam bio poražen. Hristovo odbijanje đavolje ponude da mu dâ sva carstva na zemlji ne znači da Isus neće osvojiti ta carstva, već jednostavno pokazuje da će ih zadobiti na Božji način (Matej 4,8–10). Kao novi Adam, On je postao vladar svih naroda, čije carstvo neće proći (1. Korinćanima 15,22–26). Ova univerzalnost zemlje je očigledna u konceptu Božjeg carstva, koje je Isus postavio. Ova ideja nije ni produhovljenje ni reinterpretacija starozavetnog koncepta zemlje. U stvari, ona je usklađena sa univerzalnim aspektom Avramovog saveza koji je već očigledan u prvobitnom kontekstu (1. Mojsijeva 12,3; 1. Mojsijeva 17,6.16). Ono što Novi zavet radi jeste da precizira kada i kako će obećanja biti ispunjena.

Ostvarenje carstva Božijeg u Isusu unosi tenziju koja nije uvek bila očigledna u Starom zavetu. Iako je Hristos doneo konačnu obnovu, Njegov narod je još uvek bio na hodočašću. U jednom smislu, Njegov narod je već bio deo Njegovog carstva jer nas Bog „s njim vaskrse i posadi na nebesima u Hristu Isusu“ (Efescima 2,6). Ipak, Njegovi učenici su još uvek bili nomadi u svetu kome nisu pripadali (Jovan 17,11–19), čekajući ispunjenje obećanja.

Nomadsko iskustvo Božjeg naroda prema svom određenom prebivalištu završava se u Novom Jerusalimu, koji je jasno opisan, ne samo kao povratak u obećanu zemlju, po uzoru na priču iz knjige 2. Mojsijeva, već i kao povratak u raj. Reka života teče sredinom grada, zaliva drvo života, koje je dostupno svim narodima. Kao i u Edemu, nema mesta za prokletstvo greha i smrti, a Bog ponovo prebiva sa svojim narodom (Otkrivenje 22,1–5). Ovde se iskupiteljska priča vraća

tamo gde je počela. U središtu svega stoji krst, na kom je Mesija svojom krvlju obezbedio povratnu kartu. Novi Adam je Onaj koji će vratiti svoju decu izbeglice kući. Oh, kako će to biti veličanstven dan!

Treći deo: Primena u životu

Zemlja i nada

U biblijskom kontekstu, zemlja i nada su suštinski povezani. Ova veza je očigledna u tekstu Zaharija 9,12, u kojoj Bog poziva „sužnje, koji se nadaju“ da se vrate. Ovi pojedinci su čekali ovaj poziv tokom dugih godina izgnanstva i konačno je došlo vreme da se vrate u Jerusalim.

1. Šta vama lično poručuje slika „sužnji, koji se nadaju“?

2. Koje paralele nalazite između iskustva prognanika u Vavilonu i vašeg duhovnog iskustva, posebno u kontekstu skorog drugog Hristovog dolaska?

Nada, ljubav i vera

Avgustin Hiponski je rekao: „Nema ljubavi bez nade, nema nade bez ljubavi, ni ljubavi ni nade bez vere“. – Augustine of Hippo, *The Enchiridion: On Faith, Hope, and Love* (Washington, D.C.: Gateway, 1996), str. 9. Ova tri elementa se takođe pojavljuju zajedno u pesmi koju su napisali Bendžamin Geider, Džef Silvi i Kim Viliams.

„Ja sam sužanj koji se nada, vezan svojom verom

Vezan okovima za Tvoju ljubav, zaključan u milosti

Slobodan sam da odem, ali nikada neću otići

Ja sam divno, voljno, slobodno

sužanj koji se nada.“ – Bend The Gaither, „Sužanj koji se nada“, 2008.

Na koji način vidite odnos između nade, ljubavi i vere na svom duhovnom putu?

Živeti kao izbeglica

Prema Agenciji Ujedinjenih nacija za izbeglice, širom sveta ima oko četrdeset četiri miliona izbeglica. Većina njih je bila prinuđena da pobegne iz svojih zemalja zbog nasilja, političke nestabilnosti i rata. U starozavetnom zakonu, iskustvo Izrailja kao stranca u Egiptu trebalo je da utiče na to kako Izrailjci treba da se opходе prema strancima među njima (2. Mojsijeva 23,9).

Kako bi vaše iskustvo kao duhovnog stranca trebalo da utiče na način na koji se danas opходite prema izbeglicama?